

Linnéuniversitetet
Kalmar Växjö

”Rädsla i polisrollen är ju en vardag”

En explorativ studie om upplevelse av rädsla hos svenska poliser i yttre tjänst

Författare: Åsa Edvall & Lydia Sundh
Handledare: David Marcusson-Clavertz
Examinator: Jens Agerström
Termin: HT20
Ämne: Psykologi
Nivå: Kandidat
Kurskod: 2PS60E

Sammanfattning

Poliser i yttre tjänst är en yrkesgrupp som dagligen hanterar situationer som kan anses farliga och där allmänheten behöver hjälp. Det är dock oklart hur poliserna upplever sin egen rädsla och hanterar den i yrkeslivet. Följande explorativa och kvalitativa studie syftade till att undersöka svenska polisers uppfattningar om upplevd rädsla i polisyrket för att få en ökad förståelse för polisens egna tankar och upplevelser om rädsla i sin yrkesroll. Studien syftade även till att undersöka om det fanns någon skillnad i upplevd rädsla beroende på polisens arbetsort och hur poliserna hanterade rädsla. Åtta poliser baserade i Stockholms samt Kalmars län genomförde semistrukturerade intervjuer som analyserades med tematisk innehållsanalys. Resultatet utgjorde 6 teman: *Rädsla som en naturlig del av yrket*, *Rädsla i tjänsten*, *Rädsla utanför tjänsten*, *Förändring av rädsla*, *Poliskulturens effekter* och *Effekter av rädsla*. Rädsla beskrevs som något som var närvarande och sågs som en naturlig och nödvändig varningssignal. Fokus föregick rädsla i yrkesrollen där främst en avsaknad av rädsla i tjänsten fanns. Däremot var rädsla närvarande i form av utsatthet i privatlivet. Studien visade även på att det fanns en skillnad mellan städer och uppfattningen av rädsla beroende på vad poliserna kunde förvänta sig under en arbetsdag.

Nyckelord

Rädsla, poliser, yrkesroll, poliskultur, privatliv

Abstract

Patrolling police officers confront situations daily in which the public needs help, and situations that can be dangerous. However, it is unclear how patrolling police officers' experience their own fear and manage it in their profession. The present qualitative and explorative study investigated Swedish patrolling police officers' views on experienced fear in their profession to increase our understanding of police officers' own thoughts and experiences of fear in their profession. The present study aimed further to investigate whether there were any differences between experienced fear depending on where the police officers were stationed as well as how the police officers handled fear. Eight police officers stationed in Stockholm and Kalmar's county (Sweden) participated in semi structured interviews which thereafter were analyzed according to thematic content analysis. The results consisted of 5 themes: *Fear as a natural part in the working life*, *Fear during duty*, *Fear after duty*, *Development of fear*, and *Police culture's effects*, and *Effects of fear*. Fear was described as something tangible and present as well as seen as a necessary alert mechanism. Focus preceded fear during duty, where often a lack of fear could be seen. However, fear was foremost present as vulnerability concerning the private life. The study also showed that the perception of fear differed depending on where the police officers were stationed and what they could expect during their working day.

Key words

Fear, police officers, professional role, police culture, private life

Tack

Vi skulle vilja tacka vår handledare David Marcusson-Clavertz för all hjälp och stöd under hela processen. Ett stort tack även till våra kontaktpersoner med anknytning till polisen som möjliggjorde kontakten med deltagarna i studien. Slutligen skulle vi vilja ge ett särskilt och stort tack till poliserna i Stockholm och Kalmar län som medverkat i studien för sin tid och delande av personliga upplevelser och tankar; utan er hade studien inte varit möjlig!

Inledning

Under de senaste åren har rapporter utkommit som visat att antalet anmälda brott har ökat, med de vanligaste brottskategorierna hot samt rån (Brottsförebyggande rådet, 2020). Polisens arbetsmiljö har även uppmärksammats i olika rapporter där det har visat att poliser upplever hot ett flertal gånger per vecka (Elgmark et al., 2014). Ett exempel på polisens utsatta arbetsmiljö är en knivattack mot polisen Ted Eriksson som skedde i centrala Stockholm under 2018 (Bergman, 2018). Vidare har polisens agerande diskuterats i media (e.g., gällande polisskjutningar i USA) och individers rädsla för poliser har undersökts i flertalet studier (Calvert, Brady & Jones-Webb, 2020; Decker et al., 2019). Studier har även undersökt individers rädsla för att bli utsatta för brott i samhället, där rädslan har funnits som påtaglig (Lane et al., 2014). Däremot har endast ett fåtal studier fokuserat på polisens egen rädsla i sin yrkesroll även om arbetsmiljön har upplevts som hotfull. Mastrofski och Lum (2008) har poängterat att studier tenderar till att undersöka polisens yrkesroll samt hur poliser kan förberedas för den framtida yrkesrollen snarare än att undersöka poliser från ett mänskligt perspektiv. Johnson, Watson och Pino (2019) har visat att poliser upplever samma typ av rädsla som andra individer, även om de befinner sig i en mer pressande miljö. Poliser har även visats ha en högre självmordsstatistik (Sund, 2017). Vidare har studier visat på existensen av en tystnadskultur inom polisen angående att tala om rädslor (e.g., Frewin, Stephens & Tuffin, 2006), vilket skulle kunna bero på att rädsla kan skapa en oönskad sårbarhet. Tidigare studier har även visat att rädslan som poliser upplever inom yrket inte endast är begränsat till poliserna själva under arbetstid, utan även inbegriper en rädsla för att något kan hända deras familjer eller närstående (Johnson, Watson & Pino, 2019). Vidare är rädsla en emotionell reaktion som kan framkalla reflexer, men även omedvetna och medvetna reaktioner och Ferdik (2008) menar att upplevd risk för våld kan påverka polisens beteende och rädsla är en viktig faktor att kunna hantera. Som tidigare nämnt finns ett flertal studier som har visat på känslornas plats för poliser och att de påverkar i yrkesrollen och privatlivet, men lite forskning är gjord på ett upplevelsebaserat plan. Det finns en distinktion i arbetsmiljö beroende på var poliserna är stationerade med vad för typ av uttryckningar som är vanligast, men även polisens mentala hälsotillstånd (Andersson, 2013), däremot har ingen studie till författarnas vetskap gjorts på hur detta påverkar polisens egen upplevelse av rädsla i sin yrkesroll.

Bakgrund till studien

Polisers arbetsmiljö är ansträngd både fysiskt och psykiskt där upplevelsen av stress ses som en naturlig och vanligt förekommande del i yrket (Elgmark et al., 2014). Stress kan definieras som en upplevd obalans mellan krav och förmåga (Lazarus & Folkman, 1984). Upplevd stress har setts öka på arbetsplatser och bland socialsekreterare har studier visat att stress normaliseras i arbetsmiljön vilket vidare kan leda till mentala påfrestningar samt utbrändhet (Braha & Larsson, 2013). Tidigare forskning har visat att polisens stress inte kommer från den operativa miljön, den föränderliga miljö som poliserna verkar i, utan snarare från hur påfrestande händelser bearbetas som exempelvis möjlighet till samtalsstöd (Elgmark et al., 2014). I operativt arbete uppgav nästan en fjärdedel av de tillfrågade poliserna i studien att de möter hot om våld flera gånger i veckan, där manliga poliser hade en högre utsatthet (Elgmark et al., 2014). Polismyndigheterna som rapporterade högst antal totalen våld eller hot om våld var Stockholm, Gävleborg samt Östergötland (Elgmark et al., 2014).

Särskilt relevant för vår studie är att jämföra brottsstatistik mellan polisregion Stockholm, där även Gotlands län ingår och polisregion Syd där Kalmar län ingår tillsammans med Blekinge, Kronobergs och Skåne län. Brottsstatistik från 2019 visar att antalet anmälda brott per 100,000 invånare är 19,700 i Polisregion Stockholm och 15,200 i Polisregion Syd (Brottsförebyggande rådet, 2020). Enligt Polisen (2020) har antalet beslagtagna vapen ökat med 40 procent det senaste året i främst region Stockholm. Regeringen har även visat att större fokus krävs för agera mot brottsligheten med presentation av 34-punktsprogrammet där uppmärksamhet mot kriminella nätverk syns samt en ökad expansion av antalet anställda poliser (Regeringskansliet, 2 november 2020).

Samtidigt är poliser som offentliga personer skyldiga att kunna identifieras för allmänheten vilket innebär att identitetsbricka med polisnummer samt efternamn bärs. Motioner har lagts fram för att öka möjligheten för poliser att ansöka om en form av dold identitet, för att inte privata uppgifter ska kunna hittas. Många av motionerna har dock fått avslag (Motion 2018/19:1630). Däremot har åtgärder börjat lyftas för att minska utsattheten för offentliga tjänstemän, som exempelvis instiftandet av brottet blåljussabotage som inriktar sig på aktivitet som förhindrar blåljusspersonal att utföra sitt yrke (Polisen, 2020).

Rädsla som begrepp

Rädsla är både en psykologisk och biologisk process, där den psykologiska processen definieras som ett emotionellt obehagligt tillstånd där individen kan försöka göra allt för att bli av med obehaget (Pyszczynski, 2004). Upplevelse eller känsla av rädsla kan vara baserat på individens tidigare erfarenheter, förväntningar eller kopplingar. Vad man känner är individuellt vilket betyder att något som inger rädsla hos en individ ej behöver göra det för en annan individ (Reiss & McNally, 1985). Rädsla kan kategoriseras, baserat på om upplevelsen är temporärt betingad eller situationsbaserad (Johnson, Watson & Pino, 2019, p.79). Temporär rädsla betyder övergående för just en specifik händelse medan situationsbaserad rädsla betyder att en viss situation inger upplevelse av rädsla för en individ, som att exempelvis gå ner i källaren. Vidare kan rädsla även kategoriseras antingen som emotionella reaktioner eller kognitiva bedömningar. Där kan exempelvis rädsla för ett faktiskt brott kan ses som en emotionell reaktion, medan själva upplevda risken för att bli utsatt för ett brott är en kognitiv bedömning (Johnson, Watson & Pino, 2019). Därmed kan rädsla ses som en biologisk reaktion. Rädslan kan även vara en psykologisk process som resulterar i själva upplevelsen av rädsla, subjektiv till själva individen.

Rädsla är vidare kopplat till det sympatiska nervsystemet med flight, fight or freeze. Detta system kan aktiveras och ge eventuella fysiska reaktioner som handsvett eller periferiseende (Misslin, 2003). Rädsla har definierats som en biologisk funktion som kommer från bland annat amygdalan, hypotalamus samt mellanhjärnan (Adolphs et al., 1995; Misslin, 2003). Rädsla kan även ses som en medfödd försvarsmekanism som fyller en viktig funktion, då möjligheten att känna rädsla signalerar om potentiellt farliga situationer (Misslin, 2003). Därmed kan upplevelsen av rädsla ses som normalt och viktigt, beroende på själva reaktionen till stimuli som ingav rädsla, där fobier kan frångå en normal respons av rädsla (Schoenberger, Kirsch & Rosengard, 1991). Känslor av rädsla kan skapa olika typer av reaktioner som kan vara medvetna men även omedvetna som fysiologiska reaktioner samt reflexer (Misslin, 2003). Hur individer reagerar på rädsla beror dels på biologiska faktorer, dels hur hjärnan processat tidigare upplevelser av rädsla och vilka lärdomar som dragits från tidigare erfarenheter, men nya företeelser eller objekt har setts ge högre nivå av rädsla än konforma ting (Misslin, 2003).

Effekter av rädsla

När en individ upplever rädsla kan både fysiska och psykiska reaktioner ske, beroende på hur individen uppfattar situationen. Rädsla kan ha positiva effekter som exempelvis att avskräcka individer från att ge sig in i farliga situationer och öka motivationen till att utföra ett arbete (Iserson et al., 2008). I yrkesrollen kan därmed känslor av rädsla för vad som kan kunna hända fungera som en drivkraft. Däremot kan individer på grund av rädsla välja att agera för att minimera risken för farliga situationer, vilket även kan inkludera att inte agera alls (John, Watson & Pino, 2019; Pittig et al., 2020). Individer kan även som ett resultat av upplevd rädsla reflektera över eventuellt kommande eller tidigare inträffade händelser och dess konsekvenser, vilket kan innebära att individen aktivt försöker undvika objekt eller situationer som triggar känslan av rädsla (Schoenberger, Kirsch & Rosengard, 1991). Då rädsla även kan vara erfarenhetsbaserad och därmed betingad byggd på tidigare erfarenheter kan det ge reaktioner i aggressivt beteende eller våldsamt bemötande (Pittig et al., 2020).

Förändring av upplevd rädsla

Rädsla kan förändras över tid och kan visas genom att en större fysisk och/eller mental reaktion sker, som till exempel ökad hjärtrytm. Reaktionen kan däremot även förmildras och därmed att faktorn till att rädsla framkallas har avtrubbats (Golkas, Bellander & Öhman, 2013). Detta är något som kan ske medvetet genom exempelvis utsläckningsterapi (Golkas, Bellander & Öhman, 2013) men även omedvetet genom att individen vänjer sig vid stimuli. Habituering definieras som den avtagande responsen på en stimulus som upprepats (Vance et al., 2018). Habituering är en medfödd process, däremot kan individuella skillnader observeras redan i småbarnsåren för hur habituering sker (Avery och Blackford, 2016). Ibland kan habituering ses som en dysfunktionell respons då individer kan ses som avtrubbade av säkerhetsvarningar som annars skulle fått de att reagera. Habituering kan ske olika beroende på individens minne och frekvensen av stimuliets uppenbarelse (Vance et al., 2018). Snabb habituering kan ses som ett tecken på en upplevelse av säkerhet (Avery & Blackford, 2016). Vidare har habituering setts ha en större roll i vad som ses

socialt acceptabelt, där snabbheten av social habituering sker är viktig. Flera studier har även visat att habituering kan användas för att bli av med rädslor för objekt, när det sker exponering under längre tid (van Minnen & Hagens, 2002).

Utsläckning (*fear extinction*) definieras som en försvagning i reaktionen av en betingad respons genom exponering av stimuli (Golka, Bellander & Öhman, 2013). Det finns olika modeller bakom själva förklaringen av utsläckning där bland annat Bouton (omnämnd i Golka, Bellander & Öhman, 2013, p.59) som en ny inläring av reaktion av stimulus som sedan kommer att konkurrera med den tidigare inläringen av rädsla i association med stimuli. Tid har inte setts som en faktor för utsläckning av rädslerespons men snarare har andelen exponeringar setts som vitala i utsläckning. Utsläckning kan samtidigt ses som sammanbundet med återkomsten av rädsla där även utsläckt rädsla kan återkomma (Vervliet, Craske & Hermans, 2013). Rädsla för ett stimulus kan därmed ses avta efter exponering, men däremot kan rädslan för stimulus återvända då bägge reaktionerna är inlärd reaktioner. För poliser kan det innebära att händelser som inger rädsla i början av yrkeskarriären senare inte ger samma reaktion då exponering har skett. Däremot kan reaktionen av rädsla återkomma om ny inläring sker, exempelvis vid en traumatisk händelse (Vervliet, Craske & Hemans, 2013).

Yrkesidentitet och yrkesroll

Yrkesroll samt yrkesidentitet är något som existerar på arbetsplatser där individer finner en social identitet som är kopplad till yrket (Egidius, 2020). Yrkesroll är något som skapas i mötet genom individens egna inre värderingar, tidigare kunskaper, kompetens, och ambitioner i samklang med omvärldens krav på vilka beteenden som yrkespersonen bör ha (Egidius, 2020). För poliser kan förväntningar på yrkesrollen ses som att poliser är de personer som alltid ingriper och finns för att hjälpa allmänheten, oberoende av vilken typ av situation polisen ställs inför. Även yrkesidentitet är relaterat till individens yrkesroll och skapas genom en identifikationsprocess som är fortlöpande och därmed föränderlig. Identifikationsprocessen kan ses startas under yrkesutbildningen och fortlöpa under yrkeslivet (Ibarra 1999; Lindeberg & Rydh, 2014). Detta betyder att individen förändrar sin yrkesroll och yrkesidentitet beroende på

erfarenheter samt vilka förväntningar som finns. Yrkesidentiteten och yrkesrollen kommer från själva yrkesgruppen och ger ett införlivande beroende på om individen agerar i enlighet med yrkesrollens förväntningar. Vidare kan införlivande och därmed acceptans av gruppen ses som ett önskvärt läge där det ger individen stabilitet (Jonnergård, Funck & Wolmensjö, 2008).

Individens skapande av en yrkesroll samt yrkesidentitet kan vidare sammankopplas till hur individen upplever att den bör agera i arbetet (Lindeberg & Ryds, 2014). En yrkesroll kan förändra hur individen agerar och tänker beroende på vilka förväntningar som finns på just den rollen som exempelvis prototypiska karaktärsdrag (Lindeberg & Rydh, 2014). Exempelvis har akutsjukvårdare setts ta större risker för att ta hand om andra människor och sätter oftare sig själv i risk, vilket skulle kunna ses som att en förväntan finns i deras roll att ta hand om andra där yrkesrollen gör att detta agerande anammats (Iserson et al., 2008). Yrkesroll tillhör ett område av roller där det även existerar en privat domän (Lindeberg & Rydh, 2014). En individ kan därmed ha en roll i den privata sfären med vissa förväntningar medan yrkesrollen har andra krav eller förväntningar. Därmed kan det vara önskvärt för individer att en separation sker mellan de olika rolldomänerna och förväntningar för att individen ska kunna slappna av från exempelvis arbetet på hemmaplan (Lindeberg & Rydh, 2014).

Konformitet

Människor förändrar sina beteenden i enlighet med en viss grups beteende (Gutschmidt & Vera, 2020; Lindberg & Rydh, 2014). Konformitet innebär att en individ anpassar sitt eget beteende till gruppen för att passa in och därmed kanske uppnå acceptans inom gruppen (Witt & Sen, 1972). Konformitet baseras på fyra olika komponenter: individen, förväntningar på gruppens medlemmar, gruppens normer, samt gruppmedlemmars interaktion (Witt & Sen, 1972). Dessa fyra komponenter samvarierar med varandra och påverkar konformiteten. Därmed kan exempelvis en individ, som är väldigt mån om vad andra tycker och som ansluter till en grupp med starka gruppnormer, visa mer konformitet. Konformitet kan därmed anses komplex med olika faktorer som bidrar till hur konformitet kommer att utspela sig. Det beror dels på hur individen är i sig själv men även gruppens tidigare normer. Det betyder att för exempelvis poliser kan vissa normer föreligga om hur en polis ska agera för att bli accepterad och en ny individ i

den gruppen kommer därmed att anpassa sig efter dessa normer och agera därefter för att nå acceptans. Även gruppens storlek, attityder i olika miljöer och hur gruppmedlemmars roller i olika miljöer har inverkan på hur konformitet visar sig i en grupp (Witt & Sen, 1972).

Poliskultur

Olika författare har försökt definiera begreppet poliskultur, där många menar på att begreppet är problematiskt då de olika definitionerna inbegriper breda förklaringar och ingen enad definition finns. Exempelvis kan poliskultur definieras som kulturen bland poliser som inbegriper känslor av djup solidaritet till gruppen, social isolering och vi-mot-dem samt moralisk cynism och en gemensam syn på t.ex. brottsbekämpning (Paesen, Maesschalk & Loyens, 2019) medan andra definitioner inbegriper gruppkonformitet, lojalitet mot staten, personligt ansvarstagande, rättvisa och humor (Crank, 2004; Loftus, 2009). Poliskultur kan även inbegripa vaksamhet, distansering till andra invånare, misstro och konservatism (Reiner, 2010). Gutschmidt och Vera (2020) visar dock relevansen med själva fenomenet poliskultur, då poliskultur påverkar polisens mentala och fysiska hälsa samt hur de fungerar i deras vardagliga liv. Exempelvis har poliser setts ha svårare att anpassa sig till den civila världen och därmed kan distansiering från övriga samhället ske. Poliser har varit överrepresenterade inom självmordsstatistiken, vilket kan bero på en utmanande arbetsmiljö (Sund, 2017). Vissa delar av poliskultur har setts som positiva då den inbegriper solidaritet och stöttning inom arbetsgruppen medan andra anses som förödande som nedtryckning av känslor (Martin, 1999, omnämnt i Gutschmidt & Vera, 2020, p.963). Paesen, Maesschalk och Loyens (2019) menar att poliskultur är beroende av den sociala miljön och förutsättningarna, föränderligt och därmed olika. Gowitzke (2019) menar vidare att poliskulturen är beroende av samhället det utspelar sig i, och då individer erfar olika erfarenheter måste även det faktum att olika subkulturer finns beaktas (Schein, 2016). Frewin, Stephens och Tuffin (2006) argumenterade för att poliser som varit i yrket under längre tid kan tillåtas större möjlighet att uttrycka känslor utan att riskera sin position på arbetsplatsen.

Gällande svensk poliskultur råder det delade meningar om vad som skapar polisens yrkeskultur. Vissa anser att det ej kan existera någon homogen poliskultur beroende på att det finns så många skilda yrkesroller inom polisen (e.g., Ekenvall, 2002; Gutschmidt & Vera, 2020).

Det kan ses som att själva karaktären av polisens yrkesroll är det som påverkar poliskulturen där exempelvis frustrationen inom polisyrket kan leda till en generell misstänksamhet mot allmänheten som därmed skapar en större känsla av gemenskap bland polisen. Poliskulturen har även knutits till själva polisens organisation och menar att den är för hierarkiskt styrd vilket i sig skapar en viss kultur (Ekenvall, 2002). Däremot kan det ses stå klart att yrkesgemenskap samvarierar med yrkets referensramar där van Maanen och Barley (1985) beskriver yrkesgemenskap som en grupp människor som är engagerade i samma typ av arbete där normer, värderingar och perspektiv delas som förs över till individers identitet och sträcker sig bortom själva arbetsplatsen. En gemenskap på en arbetsplats påverkas av olika faktorer men bland annat att individerna konfronterar fara samt att individerna gör anspråk på att ha stort ansvar för andra, vilka båda kan bli sedda inom polisväsendet (van Maanen & Barley, 1984). Även det faktum att staten har monopolställning för yrket är en bidragande faktor till gruppgemenskap och skapande av en kultur. En annan faktor är förmågan att man kan hålla en viss kunskap inom kollektivet, en slags tyst kunskap som inte finns dokumenterad och anses ta tid att lära sig. Det innebär att man som ny i yrket får ett beroendeförhållande till kollektivet för att kunna ta del av kunskapen (van Maanen & Barley, 1984).

Syfte

Få studier har undersökt polisers uppfattning av sin egen rädsla i yrkesrollen. Det behövs fler kvalitativa studier för att öka vår förståelse av polisers uppfattning om sin yrkesroll samt om det finns några skillnader beroende på var poliserna är stationerade. Vår studie ämnade att undersöka svenska polisers subjektiva upplevelse av egen rädsla i två olika län. Vår målsättning var att studiens resultat och kunskap skall kunna användas i framtida studier om polisens yrkesroll men även bidra till ett ökat fokus på poliser som individer och deras yrkesförutsättningar.

Vi undersökte tre frågeställningar. Första frågeställningen berörde vilken uppfattning poliser har om egen rädsla. Den andra berörde hur poliser uppfattar att de kan uttrycka sin egen rädsla i tjänsten. Tredje frågeställningen berörde om polisens uppfattning om rädsla och hantering skiljer sig åt beroende på var i Sverige de är stationerade.

Metod

Deltagare

I studien förekom åtta poliser som deltagare. I början av studien var syftet att intervjua 3 olika deltagare i tre län, i Sverige, men då omständigheter i samhället gjorde att ett län inte kunde medverka (covid-19), valdes istället fyra deltagare i vardera två län. Deltagarna valdes genom ett snöbollsurval där författarna kontaktade två olika personer med anknytning till polisen i respektive län (Stockholm och Kalmar) och bad personerna rekommendera deltagare för studien. Personen som rekommenderade deltagarna i Stockholm län beskrev hur hen hade valt fyra deltagare utifrån de som hen upplevde tyckte om att prata om polisens arbete, medan de i Kalmar län valdes ut från snöbollsurval samt rekommendation. De potentiella deltagarna kontaktades sedan via mejl eller telefon med information om studien samt fråga om deltagande. Samtliga åtta tillfrågade poliser accepterade deltagande i studien. Urvalskriterierna för deltagande var genomförd polisutbildning samt verkat i yttre tjänst i minst två år, då det ansågs vara en viktig faktor för studiens validitet med minst några års erfarenhet i yttre tjänst. Deltagarna var i åldern 26–58 och med en fördelning på 3 kvinnor och 5 män och hade tjänstgjort som polis i yttre tjänst mellan 3-38 år.

Instrument

Semistrukturerade intervjuer utfördes enligt intervjuguiden som förutom bakgrundsfrågor även exempelvis innehåller frågor om hur poliser uppfattar rädsla, i vilka situationer rädsla uppstår eller ej samt om det finns någon poliskultur gällande att tala om rädsla (Bilaga 1). Intervjuguiden skapades utifrån tidigare forskning inom området (t.ex. Andersson, 2013; Elgmark et al., 2014; Frewin, Stephens & Tuffin, 2006; Johnson, Watson & Pino, 2019) samt teoretisk grund om hur rädsla definieras med betoning på frågor om hur deltagarna upplever rädsla inom sitt yrkesliv samt om det är relaterat till själva poliskulturen. För att undersöka huruvida intervjuguiden gav tillräckligt underlag genomfördes två pilotintervjuer med en före detta polis samt en akademiker från Lund. Individerna valdes ut av författarna baserat på att en av författarna kände personerna

sedan innan och bedömde dem till att vara lämplig att kunna respondera. Efter pilotintervjuerna reviderades intervjuguiden något för att minimera risken för ledande frågor.

Procedur

Deltagarna kontaktades via telefon och mejl för skriftlig information samt fråga om samtycke. Samtliga tillfrågade deltagare accepterade deltagande muntligt och därefter bestämdes tid och plats för genomförande av intervju. Intervjuerna skedde på en neutral plats eller via ett mötesverktyg som godkändes av både deltagare samt intervjuare och varierade från bibliotek, deltagarens arbetsplats till mötesrum på skolor och kontor. Intervjuerna spelades in genom diktafon eller direkt via datorn.

Vid början av intervjuerna fick deltagarna återigen ta del av information om studiens syfte, upplägg samt användningsområde. De informerades även om att intervjun kommer att spelas in, att deltagande är frivilligt samt att de har möjlighet att avbryta sitt deltagande när som helst utan att uppge anledning. Därpå undertecknade deltagarna samtyckesblanketten (Bilaga 2). Intervjuerna genomfördes under november och början av december 2020 och under intervjutillfällena deltog en av författarna. Intervjuerna tog mellan 30 och 80 minuter. Efter avslutade intervjuer summerade författarna intervjun och svarade på eventuella frågor som hade uppkommit under intervjun. Deltagarna gavs även kontaktinformation till författarna för eventuella frågor eller kompletteringar. Därpå transkriberades materialet för att sedan analyseras genom tematisk innehållsanalys.

Analysmetod

För att förstå polisens upplevda rädsla i sin yrkesroll, hur poliser upplever att de kan uttrycka sin rädsla samt om någon skillnad beroende på stationeringsort valdes ett kvalitativt tillvägagångssätt med en fenomenologisk analys. Det här explorativa tillvägagångssättet ansågs som lämpligt eftersom ytterst lite forskning finns på området. Det fenomenologiska perspektivet utgår ifrån samt fokuserar på deltagarnas subjektiva upplevelser (Langemar, 2008). Studien kan

ses som både induktiv och deduktiv då intervjuguiden utvecklades bland annat från tidigare forskning inom området. Materialet analyserades utifrån Burnards rekommendationer (1991). Burnards analysmetod valdes då den är välgrundad inom området och kan användas för att visa på flertalet olika funna kategorier, vilket var önskvärt i föregående studie. Vidare förutsätter Burnards tematiska analysmetod (1991) semistrukturerade intervjuer som innehåller öppna frågor och har blivit inspelade i sin helhet, vilket överensstämmer med denna studie (Burnard, 1991; Langemar, 2008 p.94). Varje intervju lästes igenom och analyserades för sig, där varje meningsbärande enhet relativa till studiens frågeställningar kodades. Enligt Burnard (1991) sker analys genom 14 olika steg.

Analysen började därmed med steg 1, där anteckningar fördes direkt efter intervjuerna för noteringar och tankar. I steg 2, lästes transkriberingarna om flera gånger samt anteckningar togs för att skapa en helhetsbild samt bekanta sig med materialet. I steg 3, lästes materialet om igen men för att hitta så många titlar som möjligt för att beskriva innehållet. I steg 4, undersöktes därpå de funna titlarna/kategorierna för att samlas ihop till större kategorier och kunna komprimeras. Steg 5, inbegrep att den nya listan med kategorier och titlar arbetades igenom för att finaliseras. För att undvika repetitioner av kategorier arbetades kategorierna om för att även göras tydligare. I steg 6, fick medförfattaren som ej hade deltagit i intervjun skapa sina egna kategorier för att se om de överensstämde, för att sedan diskutera samtliga funna kategorier och revidera den slutgiltiga kategorilistan något. I steg 7, lästes kategorilistan om tillsammans med transkriberingen för att kontrollera att den var riktig gentemot transkriberingarna. I steg 8, lästes varje transkribering återigen igenom där varje meningsbärande textenhet markerades enligt de funna kategorierna för att hitta underkategorier relativa till studiens syfte samt frågeställningar. Steg 9, inbegrep att varje meningsbärande textenhet kopierades ut från transkriberingen och fördes samman tillsammans med kategorier, detta för att bibehålla kontexten den meningsbärande textenheten kom från. I steg 10, fördes samtliga meningsbärande textenheter samman, men där Burnard (1991) förespråkade pappersark användes digitala medel som Excel i denna studie. Vidare lästes transkriberingarna om tillsammans med den slutgiltiga listan av kategorier och slutligen lästes samtliga transkriberingar in för att utesluta att fler delar av materialet kunde placeras in under flera kategorier. I steg 11, tillfrågades via deltagare om deras citat kunde ses överensstämma med de funna kategorierna samt underkategorier för att kunna göra eventuella revideringar. I steg 12, sammanfogades samtliga meningsbärande textenheter i

den digitala arbetsboken för att sedan i steg 13 påbörja rapportskrivningen. När resultatdelen var skriven skedde det sista steget, steg 14, då diskussionsdelen skrivs och denna studies funna resultat länkades till tidigare forskning samt det teoretiska ramverket.

Kategorierna identifierades genom de explicita yttrandena och därmed analyserades ingen implicit mening för att undvika eventuella felkällor som selektiv uppmärksamhet (Langemar, 2008, p.101). Vidare bestämdes inga kategorier eller underkategorier i förhand, utan samtliga kategorier har utarbetats från materialet. För att öka läsbarheten samt förståelsen har mindre justeringar gjorts på vissa citat, dock utan att innebörden har påverkats. Exempel på analysprocessen presenteras i Tabell 1.

Tabell 1

Exempel på analysprocessen

<i>Meningsbärande enhet</i>	<i>Kondensering</i>	<i>Kod</i>	<i>Underkategori</i>	<i>Kategori</i>
Oron kommer oftast efter, för i stunden är man så fokuserad på att lösa uppgiften	Under uppdraget finns inte rädsla	Fokus på uppgiften	Fokus föregår rädsla	Avsaknad av rädsla
Jag tycker det är något sunt, för rädsla är ju kanske, det blir så klyschigt, men det kanske är något av det sundaste vi har	Känslan av rädsla är naturlig och användbar	Viktigt att känna rädsla	Rädslans funktion	Närvarande

Innan kanske man undvek dom sakerna i livet som gjorde att man var rädd, idag kan jag inte undvika det på samma sätt i min yrkesroll	Yrkesrollens krav att åsidosätta rädsla	Yrkesuppgift föregår egen rädsla	Utföra yrket trots rädsla	Yrkets roll
Det jag kan vara rädd för att kriminella ska gå på mina barn för att hota mig att inte göra saker	Rädsla för familjens utsatthet på grund av yrkesrollen	Familjens utsatthet	Att familjen blir utsatt	Familj
Allteftersom man är med om händelser och olika situationer så höjs ju liksom ens stressnivå och man får en trygghet i sig själv också	Rädsla förändras beroende på exponering	Rädsla som avtas	Erfarenhet	Avtrubbning av rädsla
Som polis förväntas man inte vara bus-rädd, man förväntas vara den som kliver fram och egentligen med all rätta, då kan det ju inte vara så att det kommer en polis som är rädd för att	Förväntas att du kan ingripa i alla lägen	Poliskulturen och allmänhetens förväntan	Arbetsklimat	Den typiska rollen

ingripa

Jag kan inte kontrollera utgången, jag kan inte kontrollera vad som ska hända och det är det här att inte ha kontroll	Förlora kontrollen inger rädsla	Kontroll ger trygghet	Avsaknad av kontroll	Erkända händelser som ger rädsla
---	---------------------------------------	--------------------------	-------------------------	---

---

Etiska överväganden

Deltagarna informerades muntligt och skriftligt i förväg om syftet med intervjuerna och om studien i sin helhet. De informerades återigen innan intervjun påbörjades, samt att intervjun skulle komma att spelas in samt transkriberas innan intervjuerna påbörjades och samtycke frågades. Deltagarna blev även informerade om att de kunde avbryta intervjun och deltagande när de önskade utan att skäl behövdes uppges. Allt material behandlades konfidentiellt och deltagarnas riktiga namn byttes ut i själva rapporten samt eventuella platser som skulle kunna identifiera deras arbetsplats. Slutligen informerades deltagarna även om att materialet endast kommer att användas inom ramarna för studien och dess syfte samt att möjlighet finns att ta del av studien när den färdigställts.

Resultat

Studien undersökte svenska polisers upplevelse av rädsla under tjänsten, i två olika län. Den tematiska analysen av erhållen data resulterade i sex teman: *Rädsla som en naturlig del av yrket*, *Rädsla i tjänsten*, *Rädsla utanför tjänsten*, *Förändring av rädsla*, *Poliskulturens effekter* och *Effekter av rädsla*. Respektive tema hade en till två kategorier, samt en till tre underkategorier. Nedan presenteras studiens resultat utifrån nämnda teman och kategorier. Inledningsvis redovisas samtliga teman, kategorier och underkategorier i Tabell 2.

Tabell 2

Identifierade teman, kategorier och underkategorier baserat på tematisk innehållsanalys (8 intervjuer)

<i>Tema</i>	<i>Kategori</i>	<i>Underkategori</i>
Rädsla som en naturlig del av yrket	Närvarande	Medvetandegöra
		Rädslans funktion
		En annan verklighet
Rädsla i tjänsten	Yrkets roll	Att misslyckas
		Utföra yrket trots rädsla
		Samhällets förväntan
		Erkända händelser som ger rädsla
Rädsla utanför tjänsten	Privatliv	Avsaknad av kontroll
		Död
	Familj	Att bli utsatt
		Ändring av beteende
		Att familjen blir utsatt
		Medvetenhet att skydda familjen
Förändring av rädsla	Avtrubbning av rädsla	Mental förberedelse
		Erfarenhet
Poliskulturens effekter	Socialt klimat	Jargong om rädsla
	Arbetsklimat	Den typiska rollen
Effekter av rädsla	Behov av bearbetning	Systematiska samtal

Rädsla som naturlig del

Temat *Rädsla som naturlig del* berörde polisernas upplevelse av deras egen uppfattning om rädsla i yrket och vilken plats rädsla har. Rädsla belystes som en naturlig känsla som förekommer på olika sätt och kan kontrolleras till viss del men att upplevelse av rädsla ska medvetandegöras för att även kunna kontrolleras. Temat bestod av kategorin *Närvarande*.

Närvarande. Rädsla skildrades som en känsla som är naturlig men även kan ses som sund i sin yrkesroll och framförallt i början av tjänstgöring som polis då förförståelse för vad polisarbetet innebär inte alltid överensstämmer med verkligheten vilket kunde ses som påfrestande. Samtidigt så belystes rädsla som en naturlig del av polisycket och att rädsla i situationer kunde förväntas. Poliserna var medvetna om att rädsla kan uppstå och det underströks att de behövde ha den medvetenheten för att kunna respondera samt reagera trots upplevda känslor av rädsla. Polisaspiranter diskuterade exempelvis rädsla under den första tiden på polisstationer och att känna rädsla sågs som en självklarhet i yrket. En deltagare sa att rädsla är kroppens egna varningssignaler och det är viktigt att beakta dessa och att du som polis bör använda det varningssystemet.

Rädsla är inget vi ska motarbeta som sagt men däremot gäller det att vara medveten om när man är rädd (...) man ska kunna veta när man själv är stressad och hur man är stressad, vad som händer med en, just för att okej jag är stressad -no big deal.

Den verkligheten som mötte poliser när de började sin yrkesverksamhet visade även att innan en kommer in i arbetet har fokus lagts på att kartlägga hur en själv agerar vid känsla av rädsla och att det är viktigt att hantera. Det framkom även under intervjuer att det sker en konflikt mellan förförståelsen av arbetet och yrkets innebörd.

När man söker Polisskolan har man en bild över hur polisen är och hur polisen skall arbeta och så hamnar man helt plötsligt i en situation där man upptäcker att det finns människor som struntar totalt i att du har en uniform på dig och de gör inte som du säger.

När yrkeslivet börjar sker en kollision med den tidigare förförståelsen vilket en majoritet av deltagarna som hade varit i tjänst under längre tid hade sett, även hos sina yngre kollegor. Att ställas inför nya situationer samt möta ett hat från vissa grupper var en ny erfarenhet som krävde bearbetning och som deltagarna såg som naturligt.

Rädsla i tjänsten

Temat *Rädsla i tjänsten* berörde deltagarnas upplevelse av rädsla som de kände under sitt arbete. Temat bestod av tre kategorier: *Yrkets roll*, *Erkända händelser som ger rädsla* och *Avsaknad av rädsla*.

Yrkets roll. Rädsla beskrevs också som något som behöver läggas åt sidan och/eller accepteras när poliser ska ingripa i olika situationer. Även om poliser upplever rädsla så förväntas de hantera känslan och ändå agera. Förväntningarna kommer dels från samhället, dels från kollegor och dem själva. Därmed är känsla av rädsla något som ej får hindra yrkesutövningen och att uppdraget går före egna känslor.

Ja då ska vi hantera det och där känner jag att det, finns inte utrymme eller jag skulle inte tycka att det finns utrymme, "nej jag vill inte ta den här personen den blir alltid så aggressiv", det är ju bara att hantera det.

Deltagarna talade även om vikten av att följa yrkets roll och agera enligt yrkets premisser skapar trygghet bland kollegor, då det är viktigt att även farliga situationer kan hanteras kollegor emellan och att det därmed finns en tilltro till varandra. Poliserna var även medvetna om att deras yrkesroll inbegrep farliga situationer men att det är yrkesrollen som de är skyldiga att utföra. Det faktum att poliser ses till blåljuspersonal och spelar i ett lag, medan de individer poliserna kommer i kontakt med har en avsky, motstånd eller vilja att skada dem i deras yrkesroll sågs även som närvarande och något som inbegreps i deras yrkesroll. Deltagarna nämnde på bägge orter att det fanns en skillnad i att bli hotad i tjänsten där det kunde ses som att det ingick.

När vi blir hotade i tjänsten (...) utan det är till uniformen och det jag står och representerar, för vi spelar i olika lag många gånger.

Rädsla beskrevs därmed som underställd yrkesrollen och att en förväntan fanns på kollegor att kunna agera även om rädsla uppkom och att yrket skulle kunna utföras korrekt. Vidare uppkom även rädsla över att misslyckas i sin tjänst, även i farliga situationer. Deltagarna uppgav känslan av att inte klara den årliga kompetensskjutningen av pistol eller göra ett ingripande som sedan granskas i media och får mediedrev. En deltagare nämnde att rollen som polis inte var att visa rädsla, speciellt framför kriminella då man med det gav de individerna makt över en själv. Rädsla kunde uppkomma men det var fortsatt viktigt att spela sin roll och därmed inte visa rädsla. Vidare visade deltagarna en frustration över vissa skyldigheter i deras polisroll som innebar att de hade svårt att få skyddad identitet även om de blev hotade i hemmet då det sågs relaterat till deras yrkesroll, i jämförelse med kriminella som jämfördes att ha lättare att få skyddad identitet och därmed försvåra deras eget arbete. En deltagare beskrev att hen var medveten om att när hen blev spottad på i tjänsten sågs det inte allvarligt utan snarare naturligt medan om ett butiksbiträde fått utstå samma sak hade det setts som betydligt allvarligare.

Tingsrätten tycker inte att det är ett brott att spotta på en polis, man tycker inte att det är något speciellt farligt att hota en polis utan att det ska vi ta (...) till skillnad om du hotar någon i kassan i marvarubutiken så är det inte alls, det är mycket allvarligare än att hota en polis

Vidare sågs yrkets roll föregå egen rädsla hos deltagarna då när farliga situationer uppstår upplevde deltagarna ingen rädsla men istället fokus på att lösa uppgiften. Deltagarna beskrev det som att i själva stunden skedde ett fokus och tankarna var mer strategiska eller taktiska för att lösa situationen istället för att fokusera på sin egen säkerhet eller rädsla inför vad som skulle kunna ske.

Jag har hållit på att bli påkörd där det kunde ha gått riktigt illa för många år sedan och under hela den situationen så var jag inte rädd, utan det var mer hur löser jag det här, det var mer, det var inte rädsla jag kände i kroppen

Deltagarna meddelade att de begrundade situationer ofta efter arbetspassets slut med vad som skulle kunna ha skett och här sågs ingen skillnad mellan de olika länen. En deltagare beskrev hur tankarna och funderingarna på vad som skulle kunna ha skett kom efter arbetsdagens slut och då även specifikt om hot uttalats.

oron kommer oftast efter för i situationen är man ganska koncentrerad på att lösa uppgiften och att komma vidare i uppgiften, och sen kanske oron kommer sen. Antingen när man har debriefing, debriefingsamtal eller efter tjänstens slut, och det är först då man börjar tänka att vem var den här personen och vad kan det ligga bakom

En deltagare talade även om att det fanns en skillnad mellan privatliv och yrkesliv där erkända rädslor i privatlivet ej utagerade sig i yrkeslivet.

Men i jobbet så är det liksom, nej det är inget man reflekterar över för då är det ju för ens egna säkerhet, för inte jag ska råka ut för någonting eller min kollega, så då tycker jag inte att det är jobbigt, men privatlivet så tycker jag, det ta i folk, det vill jag inte gärna göra, men i jobbet har jag inga problem att göra det

En distinktion fanns även mellan länen angående rädsla i tjänsten och hotfulla situationer. Där deltagarna i Stockholm län påtalade att det var viktigt att tänka taktiskt och vid farliga situationer istället invänta förstärkning beskrev en deltagare i Kalmar län svårigheten och oron med att veta att de ibland var den enda polisbilen i ett visst område och att därmed eventuellt behov av förstärkning skulle kunna innebära en väntan på 45 minuter i en allvarlig situation.

Erkända händelser som ger rädsla. I intervjuer framkom att deltagarna i bägge länen kände rädsla inför vissa situationer som även ansågs som acceptabelt att prata om med kollegor. Situationerna inbegrep känslan av att sakna kontroll, biljakter, rån, person med vapen, oförutsägbara situationer samt händelser där död på olika sätt är involverat. Dessa händelser var även ämnen som diskuterades mellan kollegor och dessa rädslor har setts som acceptabla.

Det har alltid varit så att man kan stå för och erkänna "att jag tycker det är läskigt med döda människor".

För deltagarna i Stockholm län inbegrep rädslor i tjänsten även personer som kartlägger poliser under arbetsdagen, och att en påtaglig oro finns för att den kartläggningen och informationen kan

komma att säljas vidare. Deltagarna i Stockholm län angav även att de var medvetna om att attacker mot poliser skulle komma att ske, men att de i stunden ej var rädda för det utan snarare hade ett medvetande om den möjliga risken. Deltagarna beskrev även att oro kunde komma av att man åkte patrull tillsammans med en ny kollega då man inte visste hur kollegan skulle komma att reagera i vissa situationer. Deltagarna beskrev hur trygghet kan uppstå när de känner kollegorna väl då det ger en förutsägbarhet på uppdrag.

Rädsla utanför tjänsten

Temat *Rädsla utanför tjänsten* berörde deltagarnas upplevelse av rädsla som inte är kopplat till tjänsten men som kommer av deras yrkesroll. Detta var de starkaste känslorna av rädsla som framkom från deltagarna där rädsla inte direkt berörde dem själva eller kollegorna under tjänsten utan vad yrkesrollen kunde resultera i. Temat bestod av två kategorier: *Privatliv* och *Familj*.

Privatliv. I intervjuerna framkom känslor av rädsla när yrkesrollen även påverkade det privata livet och deltagarna själva som individer. Riskerna om att kunna bli uppsökt av kriminella gäng var något som beskrevs av poliser i bägge län och deltagarna berättade att många kollegor hade blivit utsatta. Deltagare berättade om att individer de möter och ofta nätverkskriminella hotar att poliser ska bli uppsökta privat genom att fråga om deras polisbricka, hota om att de ska bli hittade, hota familjen, samt tilltala dem med deras hemadress vid diverse fordonstopp. Rädslan att kunna bli uppsökt eller utsatt av nätverkskriminella i egna hemmet var för vissa deltagare något som även följde med dem hem.

Jag var väl extra på min vakt och kolla vad det är för bil, och om det var något häng eller vad det var för någonting, bara sån här mental förberedelse (...) att bara kasta mig ner på golvet för jag vet att det är betong i grunden.

Rädsla för vad som skulle kunna hända i sitt privata liv var något som påverkade deltagarna i tjänsten där de exempelvis värnade om att inte lämna ut några personliga detaljer som kunde göra dem spårbara. Deltagarna i Stockholm agerade även annorlunda med hur de tog sig till arbetet där de undvek situationer som skulle kunna visa deras privatliv kring arbetet. Exempelvis

var samtliga deltagare medvetna om hur de tog sig till och från arbetet med att undvika tunnelbanan på natten eller endast parkera på vissa gator samt vilken entré som användes.

Jag brukar aldrig ta huvudingången på min polisstation för den ligger i anslutning till receptionen, nästan dörr i dörr och bara tio meter nedanför så finns själva arrestintaget (...) så man kan stöta på någon man nyligen arresterat.

Deltagarna skilde sig åt mellan länen gällande upplevd oro av att kriminella skulle försöka få fram deras personuppgifter. Poliserna verksamma i Stockholm län ändrade beteende för att skydda sin identitet och det betonades vikten av att poliser har ett behov av att kunna få skyddad identitet. En deltagare i Stockholm län hade skyddad identitet och beskrev hur hen inte kände någon oro när nätverkskriminella hotade med att de skulle hitta hen då den risken var så pass låg. Deltagarna i Kalmar län var däremot väl medvetna om att alla boende på orten de var verksamma på kände till vem de var och vad de arbetade med. Därmed hade det ingen betydelse ifall de fick skyddad identitet eller ej, istället var de medvetna om att de alltid hade en offentlig position och vad det innebar.

jag är ju inte anonym för någon på orten (...) till skillnad om jag skulle ha jobbat i en stor stad så kan jag ju åka hem efter jobbet och inte bli igenkänd av någon utan, utan här vet ju alla att jag jobbar som polis så jag, jag rör mig ju inte ute på fritiden, på stan till exempel.

En deltagare som nu var verksam i Stockholm län hade arbetat några år på en mindre ort i Sverige och beskrev hur hen i Stockholm gick ut på restauranger samt krogen om hen så önskade medan på den mindre orten var det inte ett alternativ då risken var för påtaglig att stöta på någon kriminell.

Familj. Rädsla beskrevs av de flesta deltagarna som starkt kopplad till att familjen skulle råka illa ut vilket för vissa var väldigt påfrestande och periodvis frustrerande. Däremot sågs deras yrkesroll som att detta kunde förväntas och att det handlade om att agera och kunna skydda sin familj på bästa möjliga sätt.

Jag upplever att kollegor är mer oroliga för sin familjs skull än för sin egna. Kollegor, min uppfattning är att kollegor kan ha ganska hög tröskel när det handlar om hot mot sig själva och att det inte spelar så mycket roll men att de tar mer illa vid sig när det handlar om deras familj.

Förklaringar gavs om att poliser har en beskyddande roll och att det då ses som en självklarhet att de även kan bli mer beskyddande mot sina familjer. Det framkom även att deltagarna hade talat med sina familjer om riskerna och att det var viktigt att förbereda familjerna på hotbilden, som inte alltid sågs som positivt från familjernas håll. En deltagare angav även att när hen blev förälder så påverkades hens förhållningssätt i tjänsten med reflektioner efteråt vad som skulle kunna ha hänt i vissa situationer. Deltagaren beskrev hur hen inte blev mer rädd, men att hen istället blev mer rädd för att det skulle hända något dåligt. Uttalade hot sågs som vanligt, och hos en deltagare hade även kamera installerats hemmavid samt regelbundna ronderingar på grund av hot. I Kalmar län kunde även deltagarnas familjer bo nära kriminella, där barnen i familjen exempelvis fick gå en annan rutt till mataffären för att undvika komma nära den kriminelles hus. En deltagare beskrev om den oron som fanns men att det samtidigt inte gick att göra något åt det än att vidta försiktighetsåtgärder. Detta var inget funnet i Stockholm län då inte samma närhet fanns, utan istället fanns en rädsla om att familjen skulle bli uppsökt.

Förändring av rädsla

Temat *Förändring av rädsla* redogjorde för polisens egen upplevda förändring av rädsla under de åren de varit i yrket samt vad som kunde ses hos nya polisaspiranter. Temat inbegrep förändring av rädsla som kunde ske aktivt men som även skedde passivt genom tid och bestod av en kategori: *Avtrubning av rädsla*.

Avtrubning av rädsla. Deltagarna beskrev en upplevelse av att känslan av rädsla hade förändrats under deras yrkestid, där vissa rädslor släppts medan andra uppkommit. Det framkom att även om det var en rädsla som för vissa var pågående hade deltagarna känt en rädsla eller oro inför att möta döda individer i yrket som fortfarande kunde ses som obehagligt men inte frammana samma känsla av rädsla. Ingen större skillnad sågs mellan länen och deltagarna utan

liknande förändring av rädsla framkom i intervjuer. Vidare hade aspiranter i tidigare samtal med deltagarna varit rädda för saker som folk är rädda för på film som misshandelsfall medan deltagarna i Stockholm exempelvis hade förändrat rädslan och mer såg våld och rån som vanliga företeelser. En deltagare berättade även om att hen kände sig mer trygg överlag i sitt privata liv, även om hen hade blivit medveten om vad som försiggick runtomkring.

och jag har jobbat i några år i alla fall och rån och misshandel och sånt är vi ganska vana vid, dem ser jag mer som en del av jobbet som är planerade, även om de kommer oförberett så vet man ungefär vad man ska göra på en knivskärning, eller när någon försöker göra oss något illa fysiskt, då är det värre med oförutsedda, när folk står och spottar medvetet eller folk som har nålar på sig medvetet

Att ju mer erfarenhet de olika deltagarna hade, desto mindre stresspåslag fick de i jobbsituationer visades. Dock beskrev deltagarna att de nog alltid skulle ha kvar någon form av stresspåslag. Deltagarna beskrev även att i början hade vissa av dem varit oroliga för att bli attackerade i tjänsten men då det inte hade skett ännu hade den rädslan försvunnit. I Kalmar län berättade en deltagare om att en oro funnits för att ständigt behöva brottas med gripna, men då det sällan skedde hade den rädslan successivt försvunnit för hen. Majoriteten av deltagarna angav att den rädsla som hade bibehållits längst var rädsla som innefattade bilkörning, där endast de deltagarna med längst yrkesverksamhet inte kände rädsla i bilkörning.

Men det är nog lite rutin och erfarenhet att man har varit så många gånger i situationer så att jag, eller det där med att åka polisbil fört det är ju faktiskt där vi skadas mest, jag känner inte oro eller olust för jag har åkt så mycket.

Deltagarna angav även att det kom till ett läge efter några år där ingen förändring av rädsla skedde, utan avtrubning av rädsla skedde främst i vissa situationer i början medan de inte trodde att någon större förändring skulle ske de närmsta åren. Deltagarna trodde dock inte att rädsla skulle försvinna helt utan att den alltid var närvarande och kunde återupplivas. Deltagarna beskrev även olika tekniker de utvecklat genom åren med att mentalt förbereda sig på dels vad polisarbetet innebär, dels innan de går in i situationer så skapar de en mental bild av det värsta som skulle kunna hända för att inte få samma rädda reaktion som annars skulle kunna ha blivit för att förändra sin reaktion av rädsla.

Jag visualiserar hur det hänger en person där (...) och då när jag har visualiserat det liksom, då kommer det inte bli lika hemskt.

Att vara förberedd på alla händelser sågs som strategier som kunde bli mer automatiska ju mer erfarenhet deltagaren hade. Det gavs även som en förklaring till varför rädsla kunde uppstå i tjänsten och att det var viktigt att arbeta mentalt med sig själv för att kunna klara av påfrestande scenarion. Exempelvis att samtala med kollegor innan arbetsdagens början, eller innan uppdrag i bilen på väg ut, var något som sågs som viktigt för att motverka rädsla. En deltagare uppgav att den alltid målade upp det värsta scenariot innan hen gick in i en lägenhet för då, vad som än väntade, var hen beredd mentalt.

Poliskulturens effekter

Temat *Poliskulturens effekter* redogjorde för den poliskultur som gällde för deltagarna och hur de upplevde att den kulturen påverkade hur de själva samt kollegor reagerar på rädsla samt samtalar om det. Temat bestod av två kategorier: *Arbetsklimat* och *Socialt klimat*.

Arbetsklimat. I intervjuer framkom uppfattningen om att det finns en poliskultur inom arbetsklimatet som kan vara olika närvarande på olika stationer som sätter premisser för hur rädsla omtalas och hur rädsla accepteras i en grupp. Ett systematiskt arbete fanns i Stockholm och Kalmar län med debriefingar där deltagarna upplevde att det där fanns en öppenhet för att tala om rädsla och psykiskt mående. Bland deltagarna framkom en känsla av att man bryr sig om varandra och hur alla mår, samt önskar att kollegorna är öppna om sina tankar och att de säger till om det är något som påverkar dem. Däremot framkom det även att det fanns en informell jargong kollegor emellan där man skojade om att var rädd för att åka på vissa ingripanden, och att detta skämtades bort när en kollega exempelvis visade att den inte önskade komma först på exempelvis ett huliganslagsmål.

man vet att oj nu är det huliganslagsmål det är 200 huliganer som slåss med varandra och vi är bara sex poliser, som då kan tycka, som då faktiskt kan tycka att det här är inte roligt, det här är oj här kanske vi kommer att åka på stryk, eller något sådär, och det finns ju sådana poliser och det, jag tycker att det pratas det lite om, det är ingen som

erkänner, det är ingen polis som tycker, som vill säga att de blir rädda för att åka på vissa ingripanden

Även om klimatet sågs som gott på polisstationerna och deltagarna upplevde att det fanns, ett tryck från gruppen att alla ska berätta hur de mår, att systematisk uppföljning och samtal fanns, fanns det en jargong om att vara bus-rädd som det skojades om.

Alla vet om det men ingen pratar om det, det är lite såhär elefanten i rummet (...) såhär har det alltid varit, och ordet bus-rädd det har alltid använts lite som en jargong (...) det är lite känsligt att ta upp det, du tar upp det genom att skoja om det.

Att poliser upplever rädsla men inte vågar berätta om det utan istället byter till inre tjänst berättade en deltagare där kollegor efter vissa händelser byter från yttre tjänst där det blir uppenbart att det handlar om rädsla. Däremot är det inte något som diskuteras eller talas om. Vissa deltagare upplevde att det uppstår en tystnadskultur då en viss rädsla finns för att visa sig okunnig eller svag inom ett område. Samtidigt så visade deltagarna att den kulturen som finns, att inte vara rädd, ses som viktig på grund av yrkets roll. Att inte agera är inte ett valbart alternativ. Poliskultur påtalades även som något positivt, där en jargong behövs för att kunna bearbeta och hantera jobbiga händelser och upplever. En deltagare talade om hur de kunde skämta om mängden blod kollegor emellan men att det var en viktig del i bearbetningen så länge som jargongen inte gick över till tyckande.

för att vi skämtar om saker som andra kanske inte skulle tycka är okej att man skämtar om, men det har också att göra med någon form av inre överlevnad

Socialt klimat. I intervjuer framkom att det även fanns ett socialt klimat kopplat till poliskulturen som deltagarna upplevde varierade mellan olika stationer men även beroende på kollegor. Äldre kollegor beskrevs av somliga deltagare ha en hårdare attityd med att poliser ska klara av att hantera allt, då det tidigare varit normalbilden inom poliskåren. Vidare sågs rädsla på bägge orter generellt av olika anledningar som tabu att tala om.

då kom jag och tänka på det att, det pratas väldigt lite om rädsla, alltså det är lite tabu, det är nästan så här, men va, är du rädd eller? Man har hört mycket så här klyschor, en

rädd polis, det är en farlig polis, det är en dålig polis. Det är nog lite tabu att säga ” vad rädd jag blev”

Samtidigt beskrev deltagarna att man tog hand om varandra och att allas mående var viktigt där det även var viktigt att lyfta orosmoln eller liknande. Att kunna prata om rädsla med vissa kollegor var även viktigt och sågs av vissa deltagare som ett av de viktigaste stöden där de även kunde fråga om att få åka med vissa kollegor för att bearbeta jobbiga händelser. Däremot visste deltagarna att just rädsla var något tabubelagt i vissa sammanhang som inte lyftes med alla kollegor.

Önskan om tillhörighet i gruppen och status uppkom även där det sociala klimatet inte alltid tillät att tala om rädslor utan istället premierade farliga situationer. En deltagare berättade att vissa kollegor pratade om händelser som om de själva hade varit där för att skapa status i gruppen. Vidare beskrev en deltagare hur många lätt kan påverkas av andras uppfattning av en själv och att man därmed ändrar sig därefter.

tyst kultur liksom, att man pratar inte om man är rädd, för att då är man nog rädd att bli ansedd som en dålig polis, att man är feg liksom, det är nog det folk kanske är rädda för, eller jag skulle vara rädd för, om man började prata liksom att, ja det är nog en rädsla att inte bli accepterad kanske i gruppen, för det handlar ju, mycket tänker jag när man kommer som polis och ny, man vill liksom bevisa sig, värdig att vara polis

För nyare poliser på bägge orter beskrevs det av deltagarna att det var viktigt att visa sig värdig som polis och därmed att anpassa sig efter övriga kollegor för att passa in i gruppen. Deltagarna beskrev även hur det sociala klimatet är viktigt för att kunna hantera situationer och kunna ge stöttning till varandra. Den jargongen som fanns beskrevs även som något nödvändigt och att det var viktigt skapa ett klimat där det gick att skämta om det mesta för att hantera jobbiga situationer.

Effekter av rädsla

Temat *Effekter av rädsla* redovisade hur rädsla påverkade poliserna och vad för effekt det hade och inbegrep behovet av att samtala om upplevda händelser samt att de ändrade sitt eget

agerande ute på jobb med medvetenhet av vad som skulle kunna hända. Temat inbegriper kategorin: *Behov av bearbetning*.

Behov av bearbetning. Enligt deltagarna har ett systematiskt arbete med debriefingar samt obligatoriska samtal ökat under de senaste åren. Polismyndighetens arbete med detta är välkommet och det finns en uttryckt önskan om ett utökande av detta i bägge länen. En deltagare berättade att detta systematiska arbete började för ca två år sedan, men att under hans åtta första år fanns inget liknande, utan den enskilde individen förväntades bearbeta händelser själv. I intervjuer framkom vidare även behovet av debriefings och ett ökat behov för ett mer systematiskt arbete, där idag istället kollegor ses som den största källan till stöttning i arbetet. Deltagarna var medvetna om hur händelser påverkar de själva samt andra och att det är ett nödvändigt behov att samtala. Även att det är viktigt att bearbeta situationer för att kunna hantera liknande situationer nästa gång framkom.

De här situationerna har påverkat mig och liknande andra situationer har påverkat mig ju så att nästa gång jag hamnar i en sådan situation så kommer jag nog förmodligen att tänka på de här.

I fokus stod fortsatt att kunna lösa sin uppgift men även att kunna må bra då deltagarna under intervjuerna påtalade den höga självmordsstatistiken för poliser som yrkesgrupp. Att jobbiga och traumatiska händelser bärs på under lång tid beskrevs av deltagarna och att de poliser i äldre tjänst har mycket de bär på som måste få utrymme att luftas. Det systematiska arbetet av Polismyndigheten ansågs inte vara tillräckligt för polisens välmående och vissa deltagare berättade om att de själva hade vidtagit åtgärder för att bearbeta jobbiga händelser. Många deltagare önskade att det skulle införas obligatoriska samtal med psykolog, som finns tillgängligt för poliser i andra tjänster.

Diskussion

Resultatdiskussion

Studien syftade till att beskriva svenska polisens uppfattning om rädsla i yttre tjänst och undersöka hur rädsla uttrycker sig och hanteras på olika orter i Sverige. De åtta semistrukturerade intervjuerna resulterade i sex teman: *Rädsla som en naturlig del av yrket*, *Rädsla i tjänsten*, *Rädsla utanför tjänsten*, *Förändring av rädsla*, *Poliskulturens effekter* och *Effekter av rädsla*. Sammantaget visade resultatet att samtliga poliser i de olika länen upplevde rädsla som något närvarande i tjänsten på olika sätt, och att det var viktigt att lära sig hantera sin egen rädsla och använda den till sin fördel. Detta är konsistent med tidigare forskning där rädsla har visats som en motivator för att utföra sitt yrke för yrkesgrupper i farliga situationer där allmänheten får hjälp (Iserson et al., 2008). Rädsla sågs även som viktig att kunna kontrollera själv, att därmed inte vara ett hinder i ens yrkesroll. Forskning har tidigare visat att individer undviker situationer eller beting som framkallar rädsla, där poliserna konfronterade rädslor som död istället för att undvika (Schoenberger, Kirsch, & Rosengard, 1991). Resultatet visade vidare att poliser i yttre tjänst såg rädsla som en användbar varningsmekanism vilket kan associeras med *defensive behavior* (i.e. där rädslan ej är inlärd utan medfödd) och därmed utfylla en viktig funktion för överlevnad (Pittig et al., 2020, p.2).

Resultatet visade att poliserna var medvetna om att de skulle hantera situationer som för dem inbegrep rädsla men att fokus var att lösa uppgiften. Därav upplevde många poliser inte rädsla under uppdraget utan de tankarna kunde komma efter arbetsdagens slut, när de faktiska händelserna bearbetades mentalt. Resultatet visade även att när rädsla uppkom i tjänsten var det främst genom händelser där poliserna inte kände de hade kontroll över situationen. Innebörden var vidare att situationer som skulle kunna klassificeras som traumatiska inte gav samma rädslerespons så länge poliserna kände att de kunde kontrollera situationen. Däremot ingav även död och biljakter rädsla som tidigare nämnt. Rädslan förändrades hos poliserna genom att minska över tid i vissa situationer, som exempelvis rån, men kvarstå eller öka i andra, som exempelvis biljakter. Detta tyder på att det fanns en förändring i rädsla för de områden som skulle kunna klassas som specifika polisärenden men adrenalinet höjdes fortfarande efter många år för poliserna i biljakter. Följande kan ses som intressant, då poliserna uppgav att de tillbringade den

största delen av sin arbetstid i bil och att habituering endast sker till viss del gällande biljakter. Rädsla i biljakter kan ses i kontrast till rån, där deltagarna i Stockholms län beskrev att rån nu sågs som vardagligt och inget som inbringade rädsla.

Resultatet visade att poliserna var medvetna om att de hade en yrkesroll med förväntningar på hur de borde agera för att skydda samhället och sina kollegor. Vilket i sig kan kopplas till yrkesrollen samt poliskulturen där detta skapar en känsla av att uppdraget ska gå före känslor. Detta skapade även en rädsla att inte leva upp till dessa rollförväntningar eller att agera på ett sätt där tredje person skulle komma att skadas. Poliserna själva satte därmed sin egen säkerhet, efter uppdraget och allmänhetens säkerhet, vilket poliserna även såg som naturligt att göra. Detta kan kopplas till tidigare studier där bland annat akutsjukvårdare upplever att de inte kan frångå situationer där de känner att de behövs och är de enda som kan utföra arbetet trots en betydande oroskänsla (Iserson et al., 2008). Detta bestyrks även av tidigare forskning om att det finns en poliskultur som främjar att sätta yrkets uppdrag främst där känslor blir åsidosatta (Gutschmidt & Vera, 2020). Vidare så hade polisuppdragen högre prioritet än rädsla hos poliserna vilket kan kopplas till rollteori och om egenskaperna en polis anses ha (Lindeberg & Rydh, 2014). Poliser i yttre tjänst har förväntningar att agera på ett visst sätt, där rädsla har visats inom poliskultur att den inte ingår och därmed kan även avsaknaden av rädsla i vissa uppgifter korreleras till konformitet då individerna anpassar sig till sedda gruppegenskaper (Witt & Sen, 1974).

I kontrast till rädsla i yrkesrollen, var rädslan utanför yrket med hot mot privatlivet och familjen mer påtaglig för deltagarna. I bägge län fanns en oro för att familjen skulle komma att bli utsatt eller att yrkeslivet skulle påverka det privata livet. Rädsla och hot i arbetet hanterades bland annat av poliserna genom att skilja mellan den yrkesmässiga rollen och den privata rollen, där yrkesrollen tog emot hot som inte var riktade till dem som personer, vilket inte var möjligt när hoten kom mot det privata livet. Poliserna i Stockholms län var medvetna om att det var viktigt att skydda sitt privatliv under tjänsten, som att exempelvis dölja sin identitet i de lägen det var möjligt samt att inte åka kollektivt från jobbet nattetid. För poliserna i Kalmar län föll de olika rollerna samman. Poliserna i Kalmar län verkade i mindre orter där de kunde bo granne med individer med kriminell bakgrund, vilket skapade ett annat behov av att agera annorlunda för att skydda sin familj även hemmavid som att inte gå ut på krogen eller restauranger. Vidare, i

Stockholms län var det påtagligt för de flesta deltagarna att kriminella arbetade för att komma åt polisernas privatliv, och därmed var poliserna tvungna att ändra sitt beteende för att skydda privatlivet. Detta skapade stor oro vid rollkonflikten (Lindeberg & Rydh, 2014).

Resultatet visade fortsatt gällande förändring av rädsla att deltagarna upplevde att vissa rädsleresponser avtog för deltagarna när de fick bredare erfarenhet, och därmed större känsla av kontroll i oväntade situationer, samt avtog rädslan när förväntade händelser som ingav oro ej skedde (Pittig et al., 2020). Även resultatet att upplevelsen av rädsla framkom som något föränderligt, kan ses i enlighet med identifikationsprocessen i yrkesrollen där desto mer erfarenhet poliserna hade, desto mer visste de vad tjänsten krävde av dem som individen och kunde anpassa sig efter detta vilket gav ett lugn (Lindberg & Rydh, 2014).

För poliserna var poliskulturen med dess jargong inte enbart negativ utan det upplevdes som viktigt att kunna skämta om vissa händelser för att bearbeta traumatiska händelser. Deltagarna tog även hjälp av kollegor för att bearbeta traumatiska händelser vilket har visats ha en stor positiv inverkan i uppbyggande av en grupps funktionalitet (Avry et al., 2020). Att poliskultur även kan vara sunt har andra forskare argumenterat för (exempelvis för att skapa stabilitet i farliga situationer, Gutschmidt & Vera, 2020; eller för att bearbeta traumatiska händelser, Frewin, Stephens & Tuffin, 2006), studier påtalat men att det även finns en machokultur som är viktig att bearbeta (Gutschmidt & Vera, 2020). Poliserna uppgav att de var medvetna om att det fanns negativa aspekter till poliskulturen, men att det även var en viktig komponent mellan kollegor för att hantera jobbiga händelser de utsätts för i arbetet. Poliserna uppgav att det fanns en tystnadskultur som visades genom att det inte ansågs acceptabelt att inte vilja åka på vissa uppdrag där jargong fanns om att vara ”bus-rädd”. Däremot ansåg deltagarna att det var viktigt att bearbeta och prata om händelser, vilket kunde göras i det systematiska arbetet av Polismyndigheten men att det fanns ett starkt behov av ytterligare insatser. Vidare ansåg poliserna att poliskulturen inte endast var negativ då den hjälpte dem i deras tjänst, vilket även det har bekräftats av tidigare forskning (e.g. Gutschmidt & Vera, 2020). De deltagare som hade varit längre i tjänst talade mer öppet om att rädsla finns inom yrket och att det borde lyftas mer, vilket är konsekvent med att de med mer erfarenhet inte upplever att de äventyrar sin roll inom gruppen genom att tala om rädsla (Gutschmidt & Vera, 2020). Samtidigt beskrev deltagarna att det främst var en äldre kultur som hade jargongen bus-rädd, vilket kan sättas i

kontrast. Vidare beskrev deltagarna att poliskulturen tedde sig annorlunda beroende på station, vilket även har visats att poliskultur är högst beroende av gruppdynamiken och stationeringsort (Gutschmidt & Vera, 2020).

Sammantaget visade studien att rädsla är något förekommande för poliser i yttre tjänst, som poliserna även är medvetna om och ser som en naturlig och viktig del i deras yrkesrollutövning. Det uppkom dels rädslor i tjänsten där främst avsaknad av kontroll framkallade de känslorna, samt utanför tjänsten där hot mot privatliv och familj utgjorde den största faktorn av rädsla där poliserna i de olika länen fick anpassa sig olika för att skydda privatlivet beroende på stationeringsortens förutsättningar. I Stockholm län fanns behovet att skydda sina privata uppgifter medan det i Kalmar län var svårare och en ändring av beteendet i privatlivet krävdes. Frustration beskrevs av poliserna där det lagmässigt saknades tillräckliga skyddsåtgärder för att skydda det privata livet mot det yrkesmässiga. En poliskultur hittades om rädsla, men sågs inte enbart som negativt bland poliserna då det även var ett sätt att bearbeta jobbiga händelser, och poliskulturen kunde variera mellan stationer.

Praktiska implikationer

Resultatet har praktiska implikationer för verksamma inom Polismyndigheten gällande stöd till poliser, utvecklande av arbete och information om polisens utsatthet och välmående. Studien belyser vikten av att ge stöd till poliser i yttre tjänst, för polisens mående och subjektiva upplevelse, behov, önsknings samt förutsättningar gällande ort.

Metoddiskussion

Åtta semistrukturerade intervjuer med poliser i två län genomfördes för att svara på studiens frågeställningar, där deltagarna rekryterades via ett snöbollsurval. En begränsning i studien var den sagda personligheten på deltagarna som rapporterades tycka om att prata om polisens arbete, vilket kan ha påverkat resultatet om ett samband finns hur de upplever rädsla till skillnad från övriga populationen. Däremot gavs uttömmande svar under intervjuerna. En annan begränsning

var deltagarnas erfarenhet i yttre tjänst som varierade mellan 3-38 år. Deltagarnas tid i yrket samt tidigare erfarenhet kan ha kommit att påverka resultatet, och även polisernas uppfattning om rädsla kan ha förändrats efter studien beroende på senare upplevelser. Urvalets storlek bedömdes som relevant för studiens syfte. Både män och kvinnor deltog i studien, och deltagarna hade olika bakgrunder vilket stärker resultatets trovärdighet och överförbarhet till populationen (Langemar, 2008). En annan begränsning var att de semistrukturerade intervjuerna genomfördes i majoritet i person på platser valda av deltagarna, medan en minoritet skedde via möteslänk, vilket kan ha kommit att påverka resultatet. Vid exempelvis intervjuer på polisstationen kan deltagarna ha känt sig mer bekväma eller stressade av vara på deras arbetsplats vilket kan ha påverkat resultatet. Vid varje intervju närvarade endast en av författarna. Författarnas intervjuerfarenhet samt intervjustil kan ha påverkat resultatet. Under intervjuerna frågade författarna även följdfrågor relaterade till intervjuguiden vilket kan ha påverkat deltagarnas svar och därmed resultatet. Däremot gav de genomförda intervjuerna uttömmande material med svar på frågeställningarna med en bredd av olika aspekter på det komplexa fenomenet rädsla. Då rädsla kan ses som tabubelagt och känsligt att diskutera kan ämnet ha påverkat resultatet.

Analysen genomfördes genom tematisk innehållsanalys där författarna bekantade sig väl med materialet genom att vid upprepade tillfällen läsa igenom samtliga intervjuer och därefter diskutera innehåll och tolkning tillsammans, vilket stärker resultatets tillförlitlighet. Då resultatet är samstämmigt med tidigare forskning, stärker även det resultatets tillförlitlighet. Författarnas förkunskaper kan ses som viktiga för det kvalitativa arbetet men kan även ha påverkat tolkningen av resultatet (Langemar, 2008). Vid skapandet av intervjuguiden gick författarna igenom tidigare forskning och teoretiska ramverk vilket även det påverkar förförståelsen. Psykologiska tolkningar kan ha fått företräde i analysprocessen.

Framtida forskning

Fler studier krävs inom området för att öka förståelsen för polisens upplevelse av rädsla inom yrket och hur rädsla ter sig beroende på stationeringsortens storlek och förutsättningar. Det skulle även vara av intresse att studera hur rädsla hanteras från Polismyndigheten och dess effekter för poliserna under längre perioder i en longitudinell studie, samt vad för vidare stöd poliser i yttre

tjänst behöver. Vidare skulle det även vara av intresse att undersöka polisens i inre tjänst upplevelse av rädsla men även långtgående effekter för de poliser som blivit utsatta för brott i sitt privata liv på grund av sitt yrke. Vidare forskning behövs kring hur poliser kan få stöd för att hantera situationer som ger rädsla, både i och utanför yrket för att därmed kunna utveckla systematiskt arbetsmiljöarbete för polisens välmående. Det framkom under intervjuerna att deltagarna efterlyste mer verktyg och ett starkare stöd i lagstiftningen för att kunna verka, för dem, på ett säkrare sätt. Ytterligare kunskap och forskning behövs om polisens upplevelse av farliga situationer i och utanför yrket då föregående studie har visat att en stor del av polisens rädsla och utsatthet sker utanför yrket, och hur stöd kan utformas för att möta polisernas subjektiva upplevelse och realitet.

Ett annat område som är intressant för vidare forskning är hur poliskultur i Sverige ter sig och vad det ger för förutsättningar för poliser. Poliser är en utsatt yrkesgrupp och det är även viktigt att undersöka hur polisens rädsla som är relaterat till det privata livet påverkar yrkesutövning samt familj. Vidare är stöttning från Polismyndigheten och kollegor ett viktigt område för framtida forskning för att kunna utveckla stödet för poliser under och utanför tjänstetid. Föregående studie har varit av en psykologisk karaktär där vidare forskning behövs, men det är tydligt att mer forskning och åtgärder krävs inom arbetsmiljöspektrumet för att kunna ge fullgott stöd till poliser samt skydda polisens privata liv och familj.

Referenser

- Adolphs, R., Tranel, D., Damasio, H. & Damasio, A. R. (1995). Fear and the human amygdala. *Journal of neuroscience*, 15(9), 5879-5891.
- Avery, S. N. & Blackford, J. U. (2016). Slow to warm up: The role of habituation in social fear. *Social Cognitive and Affective Neuroscience*, 11(11), 1832–1840. <https://doi.org/10.1093/scan/nsw095>
- Bergman, T, (12 juni 2018). Man döms till fem års fängelse för knivattack mot polis. SVT nyheter Stockholm
<https://www.svt.se/nyheter/lokalt/stockholm/har-ar-domen-for-knivattacken-vid-medborgarplatsen>
- Braha, V. & Larsson, A. (2011). Arbetsrelaterad stress bland socialsekreterare: En kvalitativ studie om socialsekreterarnas upplevelse av stress samt hantering av den. [Examensarbete, Högskolan Kristianstad]. DiVA. <http://hkr.diva-portal.org/smash/get/diva2:431178/FULLTEXT01.pdf>
- Brottsförebyggande rådet. (2019). *Anmälda brott*.
<https://www.bra.se/publikationer/arkiv/publikationer/2020-03-31-anmalda-brott-2019.html>
- Burnard, P. (1991). A method of analysing interview transcripts in qualitative research. *Nurse Education Today*, 11(6), 461-466.
- Calvert, C. M., Brady, S. S., & Jones-Webb, R. (2020). Perceptions of violent encounters between police and young Black men across stakeholder groups. *Journal of Urban Health*, 1-17.
- Crank, J.P. (2004). *Understanding Police Culture*, Anderson, Cincinnati, OH

Decker, M. R., Holliday, C. N., Hameeduddin, Z., Shah, R., Miller, J., Dantzler, J. & Goodmark, L. (2019). "You Do Not Think of Me as a Human Being": Race and Gender Inequities Intersect to Discourage Police Reporting of Violence against Women. *Journal of Urban Health*, 96(5), 772-783.

Dold adress och personuppgifter för poliser. Motion 2018/19:1630. Riksdagen.

https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/motion/dold-adress-och-personuppgifter-for-poliser_H6021630

Egidius, H. (2008) *Natur & Kulturs psykologilexikon*. Stockholm: Natur & Kultur.

Ekenvall, B. (2002). *Om oegentliga beteenden hos poliser*. Lic.-avh. Stockholm : Univ.

Elgmark Andersson, E., Larsen, L. B., Tranberg, R. & Ramstrand, N. 1974. (2014).

Psykosociala aspekter. In *Polisens arbetsmiljö 2013*. Hälsohögskolan, Högskolan i Jönköping.

Ferdik, F.V. (2018) Correctional officer risk perceptions and professional orientations:

Examining linkages between the two. *Criminal Justice and Behavior* 45(2): 264–285.

<https://doi.org/10.1177%2F0093854817733496>

Frewin, K., Stephens, C. & Tuffin, K. (2006). Re-arranging fear: police officers' discursive constructions of emotion. *Policing & Society*, 16(3), 243-260.

Gabriel, U. & Greve, W. (2003) The psychology of fear. *British Journal of Criminology* 43(3):

600–615. <https://doi.org/10.1093/bjc/43.3.600>

Golkar, A., Bellander, M. & Öhman, A. (2013). Temporal properties of fear extinction—Does time matter? *Behavioral Neuroscience*, 127(1), 59-69.

<http://dx.doi.org.ezp.sub.su.se/10.1037/a0030892>

Gowitzke, W. (2019). The three aspects of police culture. [Doktorsavhandling, University of Portsmouth]. British Library EThOS.

<https://ethos.bl.uk/OrderDetails.do?uin=uk.bl.ethos.804470>

- Gutschmidt, D., Vera, A., (2020). Dimensions of police culture – a quantitative analysis. *Policing: An International Journal*, 43(6), 963–977.
<https://doi-org.ezp.sub.su.se/10.1108/PIJPSM-06-2020-0089>
- Ibarra, H. (1999). Provisional Selves: Experimenting with Image and Identity in Professional Adaptation. I: *Administrative Science Quarterly*, 44(4), 764-791.
- Iseron, K. V., Heine, C. E., Larkin, G. L., Moskop, J. C., Baruch, J. & Aswegan, A. L. (2008). Fight or flight: the ethics of emergency physician disaster response. *Annals of emergency medicine*, 51(4), 345-353.
- Johnson, L.M., Watson, D & Pino, N.W. (2019). Police Officers' Fear of Crime: An Analysis of Interviews with Officers in Trinidad & Tobago. *International Journal for Crime, Justice and Social Democracy*, 8(4), 77–93.
<https://doi-org.ezp.sub.su.se/10.5204/ijcjsd.v8i4.1204>
- Jonnergård, K., Funck, E. K., & Wolmesjö, M. (Red.). (2008). *När den professionella autonomin blir ett problem*. Växjö: Växjö University Press.
- Lane, J., Rader, N.E., Henson, B., Fisher B.S. and May, D.C. (2014). *Fear of Crime in the United States: Causes, Consequences, and Contradictions*. Durham, NC: Carolina Academic Press.
- Langemar, P, (2008). Kvalitativ forskningsmetod I psykologi: att låta en värld öppna sig. (1 uppl.) Stockholm, Liber.
- Lazarus, R. S., & Folkman, S. (1984). *Stress, appraisal, and coping*. Springer publishing company.
- Loftus, B. (2009). *Police Culture in a Changing World*. Oxford University Press, Oxford.
- Lindeberg, S., & Rydh, C. (2014). Det händer något när du säger att du är psykolog: En kvalitativ studie av gränsen mellan yrkesliv och privatliv baserat på intervjuer med nio yrkesverksamma psykologer. [Examensuppsats, Lunds Univesitet].

<http://lup.lub.lu.se/luur/download?func=downloadFile&recordOid=4646421&fileOid=4646423>

Mastrofski, S. D., & Lum, C. (2008). Meeting the challenges of police governance in Trinidad and Tobago. *Policing: A Journal of Policy and Practice*, 2(4), 481-496.

Paesen, H, Maesschalck, J & Loyens, K. (2019). Beyond police culture : A quantitative study of the organisational culture in 64 local police forces in Belgium. *Policing: An International Journal*, 42(5), 814-831.

<https://doi-org.ezp.sub.su.se/10.1108/PIJPSM-12-2018-0171>

Polisen. (13 december 2019). *651 antagna till polisutbildningen våren 2020*.

<https://polisen.se/aktuellt/nyheter/2019/december/651-antagna-till-polisutbildningen-varen-2020/>

Polisen. (26 juni 2020). *Arbetet mot det grova våldet fortsätter med oförminskad kraft region Stockholm*. <https://polisen.se/aktuellt/nyheter/2020/juni/arbetet-mot-det-grova-valdet-fortsatter-med-oforminskad-kraft-i-region-stockholm/>

Polisen. (2 januari 2020). *Ny lag stärker skyddet för blåljuspersonal*.

<https://polisen.se/aktuellt/nyheter/2020/januari/ny-lag-starker-skyddet-for-blaljuspersonal/>

Pittig, A., Wong, A. H. K., Glück, V. M., & Boschet, J. M. (2020). Avoidance and its bi-directional relationship with conditioned fear: Mechanisms, moderators, and clinical implications. *Behaviour Research and Therapy*, 126.

<https://doi-org.ezp.sub.su.se/10.1016/j.brat.2020.103550>

Pyszczynski, T., (2004). What are we so afraid of? A terror management theory perspective on the politics of fear. *Social Research*, 71(4), 827.

Reiss, S., & McNally, R. J. (1985). Expectancy model of fear, anxiety, and panic. S. Reiss, RR Bootzin (Eds). *Theoretical issues in behavior therapy inside*.

Schein, E.H. (2016). *Organizational Culture and Leadership*. John Wiley & Sons, Hoboken, NJ.

- Schoenberger, N. E., Kirsch, I., & Rosengard, C. (1991). Cognitive theories of human fear: An empirically derived integration. *Anxiety Research*, 4(1), 1-13.
- Sund, E. (2017). Finns det någon korrelation mellan polisyrket och självmord? En innehållsbaserad analys av polisyrket och självmord från polisens informationsregister. [Lärdomsprov, Polisyrkeshögskolan].
https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/132868/ON_Sund_ElinYH.pdf?sequence=5&isAllowed=y
- Van Maanen, J. & Barley, Stephen, R. (1984) Occupational communities, culture and control in organizations. Greenwich: JAI Press
- Van Maanen, J. & Barley, Stephen, R. (1985) Cultural organization, fragments of a theory. Beverly Hills: Sage.
- Van Minnen, A. & Hageraars, M. (2002). Fear activation and habituation patterns as early process predictors of response to prolonged exposure treatment in PTSD. *Journal of Traumatic Stress*, 15(5), 359. <https://doi.org/10.1023/A:1020177023209>
- Vance, A., Jenkins, J. L., Anderson, B. B., Bjornn, D. K. & Kirwan, C. B. (2018). Tuning out security warnings: A longitudinal examination of habituation through FMRI, eye tracking, and field experiments. *MIS Quarterly*, 42(2), 1-26.
<https://doi-org.ezp.sub.su.se/10.25300/MISQ/2018/14124>
- Vervliet, B., Craske, M. G., & Hermans, D. (2013). Fear extinction and relapse: state of the art. *Annual review of clinical psychology*, 9, 215-48.
- Witt, R. E., & Sen, S. K. (1972). Conformity Influence in Small Groups: A Probabilistic Measure. *Journal of Social Psychology*, 86(1), 45–54. <https://doi-org.ezp.sub.su.se/10.1080/00224545.1972.9918593>
- Zetterlund, C. (2008). Faktorer som bidrar till psykologisk trygghet i team. [Examensuppsats, Stockholms Universitet].
<https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:200251/FULLTEXT01.pdf>

Bilaga 1

Intervjuguide

Bakgrundsfrågor

1. Namn
2. Ålder
3. Tid i yrket, varav år i yttre tjänst?
4. Tidigare stationeringsorter / arbeten

Del 1

1. Vad innebär rädsla för dig?
2. Upplever du rädsla i ditt yrke? På vilket sätt? Ge gärna exempel på en situation?
3. Är rädsla något du tänker på innan och/eller efter arbetsdagen? Beskriv?
4. Hur hanterar du din rädsla? Ge gärna exempel både från yrkeslivet och privatlivet.
5. Har din uppfattning om rädsla förändrats under din tid i yrket? Vad tror du det kan bero på isf?
6. Hur tror du att du kommer att känna och tänka angående rädsla i yrket om fem år?
7. Har du familj?
8. Är du rädd för att någon i din familj skulle kunna bli utsatt för någonting, på grund av ditt arbete? Ge exempel?

Del 2

1. Är rädsla något som diskuteras eller uppmärksammas mellan kollegor? På vilket sätt?
2. Har du upplevt eller upplever förväntningar på hur du hanterar rädslor? Från kollegor? Dig själv? Din omgivning?
3. Tror du att man kan vänja sig vid rädsla? På vilket sätt i så fall?
4. Upplever du att det finns någon typ av kultur inom poliskåren gällande just rädsla? Kan du ge exempel?
5. För att minska rädslan i arbetet, vad hade man behövt göra för att förbättra arbetsmiljön?
6. Möts du av faror som inte får dig att känna rädsla? Ge exempel?

Avslutning

Nu har jag frågat alla frågor jag önskade ta upp. Har du något att tillägga som du upplever inte nämnts, eller något du önskar förtydliga?

Bilaga 2

Samtyckesblankett för att delta i studien *Känslor i tjänsten*

Studien *Känslor i tjänsten* är en examensuppsats inom ramen för Psykologi III på Linnéuniversitetet HT2020 där syftet är att utforska polisens syn och uppfattning på egen rädsla i yrkesrollen.

Genom att skriva under blanketten samtycker jag till att intervjun spelas in, transkriberas, samt att materialet kommer att användas i studien *Känslor i tjänsten*. Jag förstår att min medverkan är frivillig och jag kan när som helst avbryta intervjun utan att uppge anledning. Materialet kommer att vara konfidentiellt och ingen person eller arbetsplats kommer att kunna identifieras i det färdiga resultatet.

Genom att skriva under den här samtyckesblanketten godkänner jag även att mina personuppgifter behandlas inom ramen för studien som beskrivs ovan. Jag kan när som helst dra tillbaka mitt samtycke genom att kontakta någon av studiens kontaktpersoner enligt uppgifter i informationsbrevet. Mina personuppgifter kommer därefter inte längre att bevaras eller behandlas vidare utan annan laglig grund.

De personuppgifter som kommer samlas in från mig är namn, erfarenhet inom polisen, samt kontaktuppgifter. Personuppgifterna kommer behandlas under höstterminen 2020 varefter de raderas.

Det finns alltid möjlighet att få information om vad som registrerats om dig eller ha synpunkter på behandlingen eller de uppgifter som samlats in genom att kontakta någon av kontaktpersonerna nedan eller lärosätets dataskyddsombud på dataskyddsombud@lnu.se. Klagomål som inte kan lösas med Linnéuniversitetet kan lämnas till Datainspektionen.

.....

Underskrift

.....

Ort och datum

.....

Namnförtydligande

Bilaga 3

Till dig som är verksam polis

Information och förfrågan om deltagande i intervjustudie

De senaste åren har polisens arbetsituation belysts på olika plan, däremot har inga studier fokuserat på hur poliser uppfattar sin egen rädsla i yrkesutövningen.

Vi vill därför genomföra en intervjustudie med förhoppningen att resultatet i studien kan leda till att nå en ökad förståelse för polisens tankar om sin egna arbetsituation kopplat till känslor.

Syftet med studien är därmed att undersöka polisens uppfattning av egen rädsla kopplat till yrkesrollen.

Vi kommer att intervjua tre poliser från Borlänge, Kalmar län samt Stockholms län respektive.

Vi har valt att kalla studien *Känslor i tjänsten -en explorativ studie om hur poliser upplever rädsla i arbetet*.

Vi avser att intervjua tre poliser från Borlänge, Västervik och Stockholm respektive. Totalt 9 poliser kommer därmed att intervjuas, som har polisutbildning samt minst två års erfarenhet från yttre tjänst.

Din medverkan är helt frivillig och du kan när som helst avbryta din medverkan utan att ange anledning. Om du väljer att delta i vår studie, kommer vi kontakta dig för att boka tid för intervju på en tid och plats som du själv får vara med och välja. Intervjuerna beräknas ta cirka 30-60 minuter.

Materialet från intervjuerna kommer att hanteras konfidentiellt och anonymiseras samt förvaras så att ingen obehörig kommer att kunna ta del av materialet. Inga enskilda personer eller arbetsplatser kommer heller att kunna identifieras i studien. Efter studiens slut så kommer allt digitalt material att raderas och fysiskt material att förstöras.

Resultatet kommer att presenteras i en studie som är vårt examensarbete, med tillhörande opponering. Ni får gärna ta del av den färdiga examinationsuppgiften när den är klar. Säg till om ni önskar det vid intervjun eller kontakta oss i efterhand.

Vi som kommer att utföra intervjuerna och skriva examensarbetet i Psykologi III 2PS60E Ht-2020 är

Lydia Sundh ls222zw@student.lnu.se

Åsa Edvall ae223pd@student.lnu.se

Vi läser vid Linnéuniversitetet i Kalmar. Det går bra att kontakta oss, vår handledare eller kursansvarig vid frågor eller funderingar.

Handledare är Daniel Marcusson-Clavertz

david.marcussonclavertz@lnu.se

Kursansvarig och examinator vid Linnéuniversitetet är Carolina Johansson
carolina.johansson@lnu.se

Stockholm och Västervik 2020-11-01

Studerande:

Lydia Sundh

ls222zw@student.lnu.se

Åsa Edvall

ae223pd@student.lnu.se

Handledare:

David Marcusson-Clavertz

david.marcussonclavertz@lnu.se